

VEFEYÂT/OBITORY

PROF. DR. SEMAVİ EYİCE (3.1.1924 – 28.5.2018)

Haşim KARPUZ*

Bizans ve Osmanlı Sanatı konusunda ülkemizin en yetkin hocalarından Semavi Bey'i bu yaz kaybettik. Kendisi sadece ülkemizde değil yurt dışında da tanınıp seviliyordu. İstanbul Üniversitesi'nde Bizans Kürsüsünü kurmuş, Bizans Sanatı, Osmanlı Mimarlığı ve İstanbul üzerine önemli çalışmalar yapmıştır.

Aslen Amasralı olup ailesi Denizcilikle iştiğal etmiştir. İstanbul'da doğdu, Kadıköy St. Louis ve St. Joseph Fransız okullarında ilk ve orta okulu okuduktan sonra Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. 1944'te Arkeoloji öğrenimi için Berlin ve Viyana'ya gitti. Savaş sebebiyle üniversite öğrenimi yarım kaldı. Yurda döndükten sonra Edebiyat Fakültesi'ne girdi. Mezuniyet tezi "İstanbul Minareleri"dir. Daha sonra Bizans Kürsüsüne asistan oldu.

Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel'in danışmanlığında Side Kazılarına katıldı. "Side'de Bizans Yapıları" konulu teziyle doktorasını verdi (1952). İstanbul'da "Son Devir Bizans Yapıları" konulu çalışmasıyla Doçent (1955), "İlk Osmanlı Devrinin Dini-İçtimai Bir Müessesesi Zaviyeler" başlıklı tezi ile Profesör oldu (1967). Bizans Sanatı Kürsüsü başkanlığına atandı.

Semavi Bey, eğitim öğretim çalışmalarının yanı sıra, Bizans Sanatı, Osmanlı Sanatı konularında yurt içi ve yurt dışında inceleme ve yüzey araştırmaları yaptı. Yurt dışında misafir öğretim üyesi olarak dersler verdi. Öğretim üyesi iken ve emekli olduktan sonra sürekli araştırdı ve yazdı. Çalışma konuları: Bizans Sanatı, Osmanlı Mimarisi, İstanbul, Balkanlardaki Türk Eserleri, Biyografi yazarlığı, Ansiklopedi yazarlığı. Bu bağlamda Anadolu Selçuklu yapıları konusunda özellikle tekke ve zaviyeler üzerinde çalıştı zaviyeli camilerin kaynağını bu yapılara bağladı.

Bu çalışmalarının yanı sıra uzun yıllar Türk Tarih Kurumu'nda ve Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nda asil üye olarak görev yaptı. İstanbul'da ve Anadolu'nun muhtelif şehirlerinde

* Prof. Dr., Karatay Üniversitesi, Öğretim Üyesi.

yüzlerce anıtın yıkımdan kurtarılması ve onarımını sağladı. Hayatı boyunca birçok yerli ve yabancı ödül ve nişan aldı.

Yayımları: Semavi Bey çok çalışkan ve üretken bir öğretim üyesiydi. 1400 civarında makale ve ansiklopedi maddesi, 20 kitap yazdı. Kitapları:

- *İstanbul Petit Guide à Travers les Monuments Byzantins et Turcs*, İstanbul, 1955.

- *Son Devir Bizans Mimarisi*, İstanbul, 1963.

- *Küçük Amasra Tarihi ve Eski Eserler Kılavuzu*, Ankara, 1965.

- *Galata ve Kulesi*, İstanbul, 1969.

- *Malazgirt Savaşını Kaybeden IV. Romanos Diogenes (1068-1071)*, Ankara, 1971.

- *Karadağ (Binbirkilise) ve Karaman Çevresinde Arkeolojik İncelemeler*, İstanbul, 1971.

- *Bizans Devrinde Boğaziçi*, İstanbul, 1976.

- *Son Devir Bizans Mimarisi*, İstanbul, Turing Yayını, 1980.

- *Ayasofya I-II*, İstanbul, 1984.

- *İznik (Nicea) Tarihçesi ve Eski Eserleri*, İstanbul, 1988.

- *İstanbul: City of Domes*, İstanbul, 1992.

- *Eyice vd. Trabzon, Kültür Bakanlığı*, Ankara, 1996, s. 81-91.

- *Kariye Mosque Church of Chora Manastery*, İstanbul, 1997.

- *Eski İstanbul'dan Notlar*, İstanbul, 2006.

- *Bizans Devrinde Boğaziçi*, İstanbul, 2007.

- *Binbirkilise Karadağ* (Ed. İlker Mete Mimiroğlu) Karaman Belediyesi, 2014 (2. Baskı).

- *Mimar Sinan'ın Gurbette Kiliseye Çevrilen Eseri Bosnalı Sofu Mehmet Paşa Camii* (Ayşenur Erdoğan ile), Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2017.

- *Yabancıların Gözüyle Bizans İstanbul'u*, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2017.

- *Bizans Devrinde Boğaziçi* (3. Basım), Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2017.

- *Bir Zamanlar Kağıthane* (Ayşenur Erdoğan ile), Kağıthane Belediyesi, İstanbul, 2018.

SONUÇ

Semavi Eyice etkileyici hitabıyla, çok güzel ders anlatan, alanında yetkin bir hocaydı. Asistanları ve öğrencileri kendisinden çekinmelerine rağmen ondan çok şey öğrendiler. Derslerine sadece sanat tarihçiler değil, Tarih ve Arkeoloji öğrencileri de katılırdı.

O'nun biyografi yazarlığı önemlidir. Yüzlerce bilim adamı için dosyalar tutmuştur. Ansiklopedi yazarlığı da öyledir. Reşat Ekrem Bey'in İstanbul Ansiklopedisi, Tarih Vakfı İstanbul Ansiklopedisi ve Diyanet İslam Ansiklopedisi'nde yüzlerce madde yazdı.

O bir İstanbul sevdalısıydı. Çocukluğunda başladığı İstanbul araştırmalarında çok değerli eserler ortaya koydu. Son kitabı *Bir Zamanlar Kağıthane'*ye hastanede elleriyle dokunabildi.

Kaldırıldığı hastanede 28 Mayıs 2018'de vefat etti. Cenazesi 30 Mayıs 2018 Çarşamba günü öğle namazına müteakip devlet töreni ile kaldırıldı, Fatih Camii haziresine gömüldü. Allah gani gani rahmet eylesin.

KAYNAKÇA

- Akçaoğlu, Y. – Doğan, S., *Semavi Eyice Kaynakçası 86 Yıla Armağan*, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2009.
- Tok, G., “Sanat Tarihinden Tarihe, Bizanstan Osmanlıya, Bilimden Kültüre Semavi Eyice”, *Bilim ve Teknik*, Sayı: 353, Ankara, 1997, s. 82-89
- Erdem, Selim Efe, *Semavi Eyice Kitabı-İstanbul'un Yaşayan Efsanesi*, İstanbul, Timaş, 2014.

Prof. Dr. Semavi Eyice (3.1.1924 – 28.5.2018)

